

ΨΑΕΦ 153 «Ψηφιακές Ιατρικές Ανθρωπιστικές Επιστήμες:
Αφηγηματική Ιατρική, Λογοτεχνία και Τεχνητή
Νοημοσύνη»,
Πρόγραμμα Σύντομης Διάρκειας ΨΑΕ, Τμήμα Φιλολογίας,
Β. Καμπουρέλλη

1.3. ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΝ

Γιατί χρειαζόμαστε ένα μάθημα για τις αφηγήσεις;

- Έχουν σημασία οι αφηγήσεις στη ζωή μας;
- Τι αλλάζει με την ΤΝ;

Τι θα συζητήσουμε;

- τις αφηγήσεις σε σχέση με την έννοια της ανθρώπινης φύσης και των ορίων της στην ψηφιακή εποχή, με έμφαση στις ευκαιρίες και τις προκλήσεις της νέας πραγματικότητας που διαμορφώνεται από την ραγδαία ανάπτυξη της ΤΝ.
- Φιλοσοφικά ζητήματα που αποτελούν αντικείμενο γενικότερων συζητήσεων και αντιπαραθέσεων σήμερα σχετικά με το τι σημαίνει ανθρώπινη συνείδηση στη διαρκώς μεταβαλλόμενη ψηφιακή εποχή,

Φοιτητές-τριες: Συζήτηση και αναστοχασμός

Βασικό χαρακτηριστικό του μαθήματος (και κριτήριο αξιολόγησής του) θα αποτελεί η συζήτηση των θεμάτων που παρουσιάζονται. Η ενεργός συμμετοχή των φοιτητών και φοιτητριών είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη διεξαγωγή του μαθήματος. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και ο αναστοχασμός στα παραπάνω θέματα.

Η αφήγηση ίδιου συμβάντος δεν είναι ποτέ η ίδια

ΑΣΘΕΝΗΣ

τι βιώνει;

ΓΙΑΤΡΟΣ

τι παρατηρεί;

ΣΥΓΓΕΝΗΣ

τι βλέπει από
κοντά;

ΤΝ

τι αναπαριστά;

Ερώτηση: τι αλλάζει κάθε φορά και τι μπορεί να χαθεί;

Λ'Ordre 1973 — η αφήγηση Ρεμουντάκη

Ποια είναι η εμπειρία του αφηγητή;

Ποιος ερμηνεύει και από ποια οπτική;

Εσείς τι θα τον ρωτούσατε;

TN- τι αλλάζει;

ΓΥΡΟΣ Α

ΓΥΡΟΣ Β

Μετατρέψτε την αφήγηση με βάση μόνο τα ακόλουθα:

Ηλικία,
σύμπτωμα,
διάγνωση,
θεραπεία

**ΚΡΙΣΙΜΗ ΕΡΩΤΗΣΗ: Τι
χάθηκε;**

Τι γνωρίζουμε,
τι υποθέτουμε,
τι δεν μπορούμε να
ξέρουμε
για τον ασθενή.

Να γράψετε 3 στοιχεία
που λείπουν.

- Ερώτημα:
- Γνωρίζουμε έναν ασθενή μόνο από τα δεδομένα του;

- Συναίσθημα
- Σχέση με εαυτό- Ταυτότητα
- Σχέσεις με κοινωνία
- Πλαίσιο ζωής

Η δική μας αφήγηση

«Μια στιγμή που άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο καταλαβαίνω τον εαυτό μου ή τους άλλους.»

Θα γράψετε για 3 λεπτά.

Δεν χρειάζεται να μοιραστείτε προσωπικές πληροφορίες.
Μπορείτε να γράψετε και μια φανταστική ιστορία.

Τι είναι η αφηγηματικότητα;

- • Ιστορία
 - • Νόημα
 - • Ερμηνεία
 - • Συμμετοχή
-
- Συζήτηση: Υπάρχει αφήγηση χωρίς λέξεις;

Narrativity, αφηγηματικότητα

- **Αφηγηματικότητα, η ικανότητα της αφήγησης.**
- **Αναφέρεται μόνο στη λεκτική αφήγηση;**
- Λεοντάρης, 2017, 160-61: Η αφήγηση προϋποθέτει την αφηγηματική πράξη-γενικότερα την έννοια της αφηγηματικότητας-και μπορεί να πραγματοποιηθεί με ποικίλα εκφραστικά μέσα όπως η κινούμενη εικόνα ή οι εικαστικές φόρμες ή ακόμη και από μέσα που φαινομενικά δεν έχουν καμία σχέση με την αφήγηση, όπως η μουσική και ο χορός.

- Η αφήγηση ενεργοποιείται στο μυαλό του δέκτη.
- Ιστορία σε μια εικόνα;

Figure at a Window, 1925 by Salvador Dali,
<https://www.dalipaintings.com/figure-at-the-window.jsp>

Γράψτε δύο διαφορετικές ιστορίες που θα μπορούσε να υπονοεί η ίδια εικόνα

Narrativity

The ability to stimulate a narrative script in the mind of the receiver, to “inspire a narrative response” (Ryan, 2005, 347; Βλ. και Ryan 2012).

Αυτός ο ορισμός της αφηγηματικότητας περιλαμβάνει την αφήγηση και σε είδη (genres) και μέσα (media) όπου οι λέξεις δεν είναι πλέον κεντρικές στην αφήγηση και όπου οι αναγνώστες γίνονται θεατές και ακόμα και ενεργοί συμμετέχοντες. Επομένως, ένα κείμενο, μία εικόνα, αλλά και μία χορογραφία μπορεί να ωθήσει τον θεατή να κατασκευάσει ένα ευρύτερο αφηγηματικό τόξο, μία ιστορία που συνάγει ο ίδιος (Ryan, 2012).

Αφηγηματικότητα και TN

- Άνθρωπος → Γλώσσα →
TN → Νέες αφηγήσεις
- Ηθικά ζητήματα

Αφηγηματικότητα και TN

Φιλοσοφικά ζητήματα που αποτελούν αντικείμενο γενικότερων συζητήσεων και αντιπαραθέσεων σήμερα:

Ραγδαία ανάπτυξη της TN ->

- Διάκριση μεταξύ ανθρώπου-αφηγητή και μηχανής;
- Ποιος αφηγείται;
- Πώς προσλαμβάνει ο άνθρωπος όσα «αφηγείται»/ επιλέγει να αφηγηθεί η TN;

Βιβλιογραφικές αναφορές (επιλογή)

- Charon, R. 2006. *Narrative medicine: honoring the stories of illness*. New York: Oxford University Press.
- Fischer, P., & Thies, B. 2026. What makes a good story? An empirical analysis of the factors that constitute “good” storytelling in the context of science communication. *JCOM* 25(3), A06.
<https://doi.org/10.22323/153420260208063651>
- Hayes P. & Fitzpatrick, N. Narrativity and responsible and transparent AI practices. *AI and Society* 2024 Feb 25:1-21. <https://doi.org/10.1007/s00146-024-01881-8>.
- Λεοντάρης Γ. 2001. “Ρόλοι και λειτουργίες του αφηγητή στη λογοτεχνική και την κινηματογραφική αφήγηση: Πρώτα στοιχεία για μια εισαγωγή στη συγκριτική αφηγηματολογία”. *Σύγκριση* 2027;12: 160–172.
<https://doi.org/10.12681/comparison.10810>

- Maagaard C.A. 2016. “Narrative and Narrativity.” In *Key Terms in Multimodality: Definitions, Issues, Discussions*, edited by Nina Nørgaard.
<https://multimodalkeyterms.wordpress.com/narrative-and-narrativity/>
(Retrieved 16.10.26).
- Murnane L.E. *et al.*, 2020. “Designing Ambient Narrative-Based Interfaces to Reflect and Motivate Physical Activity”. *CHI 2020*, Honolulu.
- Ryan M.-L. 2012. “Narration in Various Media”. In P. Hühn *et al.* (ed). *The Living Handbook of Narratology*. Hamburg: Hamburg University Press. Accessed 28.08.24.

- Ryan M.-L. 2005. “On the Theoretical Foundations of Transmedial Narratology.” In Jan Chr. Meister (ed.) *Narratology Beyond Literary Criticism. Mediality, Disciplinarity*. Berlin: de Gruyter. 1-23.
- Whitehead A. 2014. “The medical humanities: A literary perspective; Overview”, in: Bates V., Bleakley A., Goodman S. (eds.). *Medicine, Health and the Arts: Approaches to the Medical Humanities*, 1st ed. London & New York: Routledge, 107-127.

Ευχαριστώ πολύ για τη συμμετοχή σας!

